

Ekonomске мере за ублаžavanje posledica izazvane pandemijom COVID-19

Nakon što je virus, pod nazivom Covid-19, počeo da se širi u celom svetu, mnoge zemlje suočile su se sa promenama kako na društvenom tako i ekonomskom nivou.

Svetska globalna ekonomija očekuje gubitke, sa prvim vidljivim negativnim efektima u periodu od naredna tri meseca, kada će države usmeriti svoja sredstva sa suzbijanja pandemije na borbu za ekonomski oporavak zemlje.

Mnoge države su već sada donele ekonomske mere, a na globalnom nivou su oformljeni fondovi za suzbijanje širenja i posledica virusa, kao hitni fondovi za vanredne situacije.

Od ekonomskih mera koje su trenutno aktuelne, najviši je fokus na zaštiti najugroženijih grana industrije kao što su turizam, ugostiteljstvo, avio saobraćaj i osotale direktno pogođene grane u kojima može doći do velikog broja nezaposlenih u naredom periodu. Pored toga, države pribegavaju odlaganju fiskalnih obaveza prema državi i stimulisanju poslodavaca u održavanju broja zaposlenih u privatnom sektoru.

Postoje i agresivnije mere za očuvanje najjačih ekonomija po principu „whatever it takes“ za koje su predviđena ogromna sredstva.

Što se tiče **Republike Srbije**, u cilju ekonomskih mera za sprečavanje posledica COVID-19, prvobitne su donete sledeće mere:

* **Moratorijum na otplatu kredita** koji je omogućila NBS – moratorijum ne može biti kraći od 90 dana, niti kraći od perioda trajanja vanrednog stanja koji je prouzrokovao COVID-19. Takođe tokom perioda vanrednog stanja bankama nije dozvoljeno da obračunavaju zateznu kamatu ili da pokrenu izvršni postupak ili da preduzmu neke druge pravne radnje prema dužnicima radi naplate dugova,

* **Poreske olakšice za dužnike u prinudnoj naplati** - Poreska uprava neće za vreme trajanja vanrednog stanja po službenoj dužnosti poništiti sporazum, odnosno ukinuti rešenje o odlaganju plaćanja dugovnog poreza i neće radi naplate sprovoditi postupak prinudne naplate, pri čemu se u navedenom periodu ne obračunava kamata.

Zatim, Vlada Republike Srbije usvojila je set novih ekonomskih mera u vrednosti od 5,1 milijardi evra namenjenih kao pomoć privredi tokom trajanja krize izazvane epidemijom

koronavirusa, sa ciljem da se očuva nivo zaposlenosti i pruži pomoć onim preduzećima koja najviše pogođena ovom krizom, a to su mikro, mala i srednja preduzeća. Nove mere podeljene su na 4 dela:

* **Mere poreske politike** - rok za plaćanje poreza na zarade i poreza na doprinose za privatni sektor biće odložen za vreme trajnja vanrednog stanja, a za period od najmanje 3 meseca, uz mogućnost kasnije otplate nastalih obaveza u 24 jednake rate sa početkom otplate najranije od januara 2021. godine. Takođe, odlaže se i plaćanje akontacija poreza na dobit u drugom kvartalu, a davaoci donacija su oslobođeni od plaćanja PDV-a,

* **Pomoć zaposlenima** - pomoć preduzetnicima koji se paušalno oporezuju i koji plaćaju porez na stvarni prihod, kao i zaposlenima u mikro, malim i srednjim preduzećima u privatnom sektoru ogleda se u uplati novčane pomoći u iznosu od 3 minimalne zarade u naredna 3 meseca. Velikim preduzećima u privatnom sektoru biće uplaćeno 50% neto minimalne zarade, a za zaposlene kojima je rešenjem utvrđen prestanak rada,

* **Očuvanje likvidnosti** - što se tiče mera za očuvanje likvidnosti, a za koje je će biti izdvojeno 2,2 milijarde evra, one podrazumevaju donošenje programa za dodelu jeftinih kredita za održavanje likvidnosti i obrtnih sredstava za kompanije iz segmenta preduzetnika, mikro, malih i srednjih privrednih subjekata, poljoprivrednih gazdinstava i zadruga koji su registrovani u relevantnom registru preko Fonda za razvoj Republike Srbije i garantne šeme za podršku privredi u uslovima Kovid-19 krize za kredite za održavanje likvidnosti i obrtnih sredstava za kompanije iz segmenta preduzetnika, mikro, malih i srednjih privrednih subjekata, kao i poljoprivrednih gazdinstava preko komercijalnih banaka koje posluju u Srbiji,

* **Pomoć svakom punoletnom građaninu** - u vidu direktne finansijske pomoći, svim punoletnim građanima Republike Srbije na račun će biti uplaćen iznos od 100 evra u dinarskoj protivvrednosti.

Važno je napomenuti da se ovaj program neće primenjivati na preduzeća koja su od početka vanrednog stanja smanjila svoj broj zaposlenih za više od 10%.

Ono što možemo da sumiramo jeste da srpska ekonomija nije pogođena kao kineska (zemlja iz koje je virus krenuo), ali se neće ni oporaviti brzo poput kineske. Ukoliko virus i dalje bude progresirao na globalnom nivou i usporavao svetski ekonomski rast, vrlo verovatno će mnoge zemlje poseći za finansiranjem od strane međunarodnih fondova. Međutim, za sada, kao što vidimo, Srbija je preduzela mere koje se mogu predvideti u periodu do 3 meseca i to iz sopstvenih fondova.

Po svemu sudeći za sada vidimo da mere vlade idu u pravcu očuvanja radnih mesta i stimulisanja poslodavaca.